

**СЛОВНИКЪТ НА ТЪРНОВСКИЯ F.I.461 КАТО ИЗТОЧНИК
• ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИТЕ ГРУПИ В
СТАРОБЪЛГАРСКИ ЕЗИК (ВЪРХУ МАТЕРИАЛ ОТ КНИГА
НА ПРОРОК ИЕЗЕКИИЛ)**

Татяна ИЛИЕВА (София)

Един от належащите проблеми за решаване пред историческата лексикология е представянето на словния състав на езика от миналите епохи в система. Пълното систематизиране на речника на един език, особено в исторически план, обаче е сложна задача. Трудността произтича от това, че лексиката като система, чиято структура до голяма степен е свързана с влиянието на екстралингвистически фактори, се представя чрез съвкупност от системни и несистемни елементи. Измененията в нея се обуславят както от историята на носителите на даден език, така и от вътрешни, собствено езикови причини. Взаимодействието между външните и вътрешните агенти води до многообразие на системните отношения в лексиката и до невъзможност за еднозначно определяне характера на тези отношения. Затова се отдава предпочитание към изучаването по отделни лексико-семантически групи¹ (накратко ЛСГ). Още известният руски езиковед В. В. Виноградов изтъква необходимостта думите в един език да се изучават в обединения по общ компонент на значението².

Един от аспектите на системното изучаване на лексиката е отделните словни единици да се разглеждат организирани въз основа на своите предметно-логически връзки в ЛСГ, диференцирани по отношение към реалността. Такива микроструктури от думи, които назовават реални, взаимно свързани в действителността, са например Природа, Физически свойства, Растения, Животни, Облекло, Човек, Стопанство, Метрология, Общество, Война и мир, и пр. Такова проучване на лексемите по теми позволява техните значения да бъдат възприемани не изолирано, а взаи-

¹ Цейтлин, Р. М. *Лексика старославянского языка. Опыт анализа мотивированных слов по данным древнеболгарских рукописей X–XI вв.* М., 1977, с. 55.

² Виноградов, В. В. *Основные типы лексических значений слова.* — В: Виноградов, В. В. *Избранные труды. Лексикология и лексикография.* М., 1977, с. 165.

мосвързано, в системата от понятия, покриващи съответния отрязък от действителността, отразявайки езиковата картина на света на съответния езиков колектив.

Настоящата статия си поставя за цел да анализира, организирана в тематични обединения, лексиката в Книга на пророк Иезекиил по най-ранния известен засега свод на славянски кирилски старозаветен текст — среднобългарския ръкопис от края на XIV в., F.I.461, който се съхранява в Руската Национална Библиотека, Санкт Петербург — един извънредно ценен източник за изследване на словното богатство в старобългарския превод на Свещеното Писание, тъй като е най-древното свидетелство за предприет сред славяните опит да бъде окомплектован пълно Ветхозаветният канон в един корпус преди появата на Геннадиевската Библия през 1499 г.³ Интересът ни към този паметник се основава на факта, че сакралните текстове не позволяват относителната свобода на изказа, допустима при извънбогослужебните библейски сводове с екзегетически коментари, създадени през периода X—XI в., която предполага по-неограничено изявяване естествения развой на книжовния език и оттук дава възможност за по-непосредствен поглед върху неговата кодификация. Освен това поради еднородното си съдържание преводите на Евангелието, Псалтира и Апостола не способстват разгръщането на езиковото лексикално богатство в разнообразна контекстуална среда, което допълнително стеснява хоризонта на наблюдение върху словния състав на езика през Средновековието. Най-сетне малкият обем на достигналите до нас класически стб. паметници (КСП) още повече редуцира и фрагментира перспективата на филологическото изследване. Ето защо от особено значение за изучаването на лексико-семантичните групи в стб. език се явява упоменатият по-горе търновски ръкопис, от една страна поради значителния обем и тематично разнообразие на корпуса библейски книги, а от друга — поради факта, че същият е обогатен с екзегетически тълкования и предназначен за извънбогослужебно четене, т.е. допуска известна волност на превода и речевия изказ, непозволени при сакралните текстове. В хетерогенната сплав на коментирания библейски свод свещеният текст запазва донякъде езиковата си автономност по отношение на останалия неканоничен текст, който го съпровожда. Затова в него могат да се очакват и по-старинни езикови елементи. Обратно, в сравнение със собствено каноничния текст

³ Подробно за ръкописа вж. Николова, Св. За най-стария български средновековен ръкопис на Стария Завет. — Старобългарска литература, 28—29, 1995, 110—118; Николова, Св. Проблемът за издаването на небогослужебните български средновековни текстове на Стария Завет. В: Старобългарският превод на Стария Завет. Т. I. Книга на дванадесетте пророци с тълкования. С. 1998, с. X.

в тълковните пасажии по-лесно проникват различни по характер иновации под влиянието на относително свободното отношение към оригинала.

Предвид ограниченото място ще се спра само върху словния състав на Книга на пророк Иезекиил (нататък за краткост ЕзF.I.461).

Изследователската процедура започна с изготвянето на идеографски класификатор на изходния словник на ЕзF.I.461⁴. За неговата направа използвах опита на съществуващите тематични речници, особено на Louw & Nida's Greek-English Lexicon of the New Testament: Based on Semantic Domains⁵, описващ един от най-важните текстове, залегнали в основата на старобългарската книжнина и изобщо на средновековната култура. Все пак класификационната схема не може да претендира за строга научност — до голяма степен тя е условна.

Като основен способ за издирване членовете на отделните тематични групи приложих метода на ключовите думи на Елъмслев — чрез наименованията на базовите за даденото общество в дадената епоха понятия да се определи както мрежата от подчинените думи, зависещи от тези наименования, така и съществуващата в тази мрежа йерархия⁶.

Както може да се види от приложения показалец, ЕзF.I.461 предлага богат лексикален материал по отношение на изучаване на различни лексикосемантични групи. Тематичното разнообразие на изследвания словен масив е класифицирано в четири класа, тридесет и един разреда и седемдесет подразреда, в които броят на думите варира от единици до стотици (вж. в приложението „Тематичен класификатор на лексиката на ЕзF.I.461“). Обхванати са всички най-важни области от живота и дейността на хората, отразени в анализирания текст. Включена е лексиката както на материалната култура, така и на тази от духовната сфера. Приведените данни сочат, че ЕзF.I.461 се явява достатъчно крупен по обем текст, материалът от който може да служи като база за по-обобщаващи изводи в областта на синхронната и диахронната лексикология. Езиковите сведения, които ни дава проученият словен масив, заедно с аналогични изследвания на други средновековни текстове могат да се използват в изготвянето на бъдещ тематичен речник на средновековния български език. Бъдещи подобни анализи ще допълнят отделните тематични групи в старобългарски език, което ще позволи сравнително изучаване с други етапи от развитието на езика, както и с други средновековни езици. Материалът е отлична база за изследвания на езиковата картина на света.

⁴ Илиева Т.: *Старобългарско-гръцки словоуказател към Книгата на прор. Иезекиил*. София, 2013, 648 с. (= Старобългарският превод на Стария Завет. Т. 3. Под общата редакция на Св. Николова) Старобългарският превод на Стария Завет).

⁵ [wiki.logos.com/Resource\\$3](http://wiki.logos.com/Resource$3).

⁶ Елъмслев, Л. *Можно ли считать, что значения слов образуют структуру?* — В: *Новое в лингвистике*. Вып. 2. М., Прогресс, 1962, с. 136.

ПРИЛОЖЕНИЕ

ТЕМАТИЧЕН КЛАСИФИКАТОР НА ЛЕКСИКАТА НА ЕЗФ.1.461

Тематичният класификатор на лексиката на ЕЗФ.1.461 има за цел да представи словното богатство на изследвания текст в тематични обединения, изградени въз основа на предметно-логическите връзки на съставлящите ги думи¹. Процедурата на изготвянето му се състоеше в определяне принадлежността на всяка дума от базовия речник към едно или друго семантично поле. По този начин се сформираха групи от свързани по смисъл лексеми, които на свой ред бяха систематизирани по хипонимичен признак в класове (дадени с шпациран шрифт), разрези (означени с шрифт Bold Underline) и подразрези (маркирани с шрифт Normal Underline). Тематичните обединения включват кръг от лексика, отнасяща се до едно понятие, в която влизат както отделни думи, така и словосъчетания — свободни и устойчиви, като същевременно се отразяват и оттеңците в значението на близки по смисъл единици. Някои думи поради многозначността си присъстват в повече от едно тематично обединение. Например глаголят *жити* по различни хипонимични признаци в значението и употребата си в текста е включен в следните групи: **Екзистенция**, **Фази на човешкия живот** и **Социална организация на обществото** **Населени места**; съществителното *зѐмия* е причислено към подразредите **Определен участък от земната повърхност** и **Характеристика на земната повърхност** от клас **М а т е р и а л е н с в ъ т**, разрез **Земя**, и към разрез **Вещества, техните свойства и състояния**, подразрез **Общи понятия** от същия клас и т. н. Където е сметнато за необходимо, многозначните думи се дават с гръцките им съответствия, например *зѐмия* (*ижи жинхъть на зѐмии*] *ήδερβόται*), или в минимален контекст, например *зѐмия* (*зѐмия ичипѐтска*). Думи с тясно контекстуално обвързано значение по изключение се дават със сигнация на мястото, където е реализирана съответната семантика. Например: *къзидѐнние 'църква'* [32:3/296621](#).

¹ При семасиологичния анализ на изследвания словен масив бяха използвани следните автори: Филин, В. П. О лексико-семантичѐских групѐх слов. — В: Езиковѐдски изследвания в чест на акад. Ст. Младенов, С. 1957, 523—538; Ахманова, О. С. Очерки по общей и русской лексикологии. М., 1957, 78—81; Уфимцева, А. А. Теория „семантичѐского поля“ и возможности их применения при изучении словарного состава языка. — В: Вопросы теории языка и современной зарубежной лингвистике, М., 1961, 30—63; Мутафчиев, Р. Анализ на лексиката по семантични полета. Език и литература, 1971, кн. 2, 27—38; Шмелев, Д. Н. Проблемы семантичѐского анализа лексики. М., 1973; Керчев, Б. Семантиката и теориите за семантичното поле. ГСУ, Фак. по зап. фил., Т. 69, I, С., 1977, 143—167

Материален святКосмос

миръ₂, (космос) , тварь
нико, нивсканъ
свѣтло, свѣзда
слънцѣ, слънчынъ
полрачити

ЗемяОбщи понятия

земля, землянь
полъ
сѣверъ, сѣверскъ
платощъ, на платощѣ
югъ, южинъ, на югъ,
пладанѣ, пладанынѣ, оманъ
вѣстокъ, вѣсточнъ
заходъ, западъ, на западъ
тржскъ, вѣстрасти сѣ, (тржскъ) выти

Атмосфера и атмосферни явления

въздоухъ, вѣтръ
воури, гролъ, аманни
греза, грознъ
дъждъ, дъждикъ, одъждити,
идъждилъ
побонъ, граднъ₂
облакъ, облачнъ, тжча
аръга, аръглинъ
поплаканиѣ, потопъ, наплаоутиѣ,
потаниати
дъга
зюи, зюинъ
посоушити, оусоушати, оусоушити,
соухота

Земна повърхностОпределен участък от земната повърхност

вѣслиенна, всѣа земля
гурони, асина
земля (земля египетска)
часть
страна, страннъ, странскъ

лекето, прѣдѣлъ
отъчество, шѣъ земля, тужда земля
Характеристика на земната по-
върхност

земля (иже живятъ на земля)
πλειρωται)

гора, горнъ, горскъ
връхъ
подъгорне
полкна
сквожина, расклана
вездънага, пропасть
хълмъ, дъвръ, долъ, ажгъ, шира
поле, полскъ
гроуда, гроудне
поустыннѣ, поустъ
опоусткниѣ, земля без воды
потокъ
рѣка, рѣчнъ
источникъ, оустниѣ
морѣ, морскъ, на мори
вълна₂, островъ
подлъгъ мори
галбокъ, галенна
высокъ, высота, высочѣ, выши
нироходилъ, ниристжльнъ

Вещества, техните свойства и състояние

виръ, вирнъ, вирствнъ
земля, земнъ
пркъсть, прахъ, глиньнъ
калыкъ, каминне, камы, калкнъ
гладъкын калыкъ, острын калыкъ,
калыкъ гораи
калыкъ цѣкннн, каминне многоцѣ-
ньное
амфонсонъ, анорагъ, ахатисъ, златыи
калыкъ, лигирионъ, бирлионъ,
сапфиръ, топазонъ
реуда
аркдъ, аркднъ

желязо, желязинъ
 олово, олово, свиньца
 сѣребро, сѣребринъ
 злато, златъ
 раждици, пожери, пожигати ΧΩΝΕΥΩ
 искажинъ, ничиствъ
 прѣдъ чистъ
 дрѣво, дрѣво, дрѣвисинъ, дрѣвкнъ
 горѣти, възвѣкцати
 распалити сѧ, распалити
 запалити, попалити
 раждигати, оугасати
 остроуци, истисати
 стъкло
 соль, сланиъ
 слоновъ
 вода, воднъ
 излизати, вълнати, вълнати
 проливати, проливати, проливати
 разливати, разливати
 расыпати, оплъзвати
 таяти, истаати, иствѣкти
 кыпѣкти, вѣскыпѣкти, искыпѣкти
 мокрость, мокрота, омочити
 вѣскропити
 въздоухъ
 въздѣхати, въздоуѣти, въздоуѣти
 ти, дыкѣти сѧ, въздымати, разды-
 мати
 тирѣдъ, макъкъ
 гладъкъ
 дѣлѣъ, тѣнъкъ
 лѣгъкъ, тѣжъкъ
Растителен святъ
Общи понятия
 садъ
 никнѣти, прорапати
 възрастити, възрастати, възрасти,
 възрастѣние
 прозавати, прозавити, прозавѣти,
 прозавѣние, завѣние
 соурокъ
 процитанне, процитати

плодити, расплодити, плоднъ
 приплодити, приплодѣние
 породѣкъ
Видове растения
 ковъ, лѣща
 виноградъ, винограднъ
 лоза, лозие, лозынъ
 жито, пѣшеница, пѣшеничнъ
 ѣчмя, ѣчменъ
 просо, пыро
 касна
 трѣстѣкъ
 трѣнъ, водниѣ
 шипѣкъ, шипѣчнъ
 боръ, сѣрѣчъ, ѣлиѣ, ѣловъ
 кипарисъ, кипарисѣкъ, кипариснъ
 дѣбъ, дѣбрака

Строеж на растенията

коринъ, кориние, прѣжиние
 вѣтѣъ, вѣта
 цѣвѣтъ, плодъ
 сѣмя, листѣние
 отрасъ, възвѣдѣние

Растениевъдство

дѣлатѣлъ, дѣлати, въздѣлати
 жѣтеа, пожѣти, развѣжѣти
 възсѣдити, възсажѣние
 насадити, насажѣние
 възсѣжѣти, насѣжѣти
 напѣжѣти, напѣжѣние
 напонтити, напоѣние

Животицски святъ

Общи понятия

животѣъ, (ζῷον), животное
 звѣкуъ, звѣкрнъ, звѣкринъ, звѣкрѣство
 гадъ
 пѣтица, пѣтичѣскъ
 рыба
 скотъ, скотни
Видове животни
 вѣкъ, лисѣца
 вѣльѣдъ, вѣльѣдѣскъ
 лѣкъ, лѣкѣца, лѣкѣчнъ, лѣвокъ

слонъ, слоновъ
 голъвъ, голъвинъ
 орълъ, оръль
 злини
 скорпини
 овънъ, овъца, овъча, овъчъ, агънъ
 тълъць, тълъчъ, колъ, юница, го-
 вадъ
 конъ, конскъ
 агъца, осла
 нкъ

Животински организъм

рогъ, виз рогъ, кости рога
 крило, крильнъ,
 крилатъ, вълъкрилъ, вилкома крилома
 съкрилати са
 перне, пернатъ
 чешма
 лано, лотыло
 вълна,

Хранене на животните

жъвати, жиръ, распасти
 пакитъ, паства, паствина

Движение на животните

парити, пакъати, стона, сълкъ

Жилище на животните

кълькъядити, има, ограда

Лов и животновъдство

рыбаръ, ада, простирало ψυγός
 скътъ, мръжа, мръжыгъ
 оуловити, пакто
 пастыръ, пастырскъ, пасти, стадо
 стръкъ, постръкание, постръкати
 тарлъгъ, оузда

Човек

Общи понятия

чловкъкъ, чловкъчекъ, чловкъчъ,
 людие, народъ, народыгъ, агъно-
 жество, агъжъ, агъжскъ
 жена

Човекът като живо съше- ство

Фази на човешкия живот

жизнь, житие, животъ
 жити (ζῶω), жигъ быти
 пркъвати, пркъватыти, проводити,
 пркъшествие
 раждати, родити, породити
 редъ, рождение, родство, рождество
 младыство, младыщъ, младыщъ
 дкъство, дкъти
 юность, юныстие
 дкъница, дкъство
 юноша, юнота, юнъ
 старъ, старыць
 състаркъти са
 съларътъ
 съларътънъ
 троупъ, мрътвъца, мрътъ
 оуаркъти, оуарвати, изаркъти, издоу-
 шити

погыкнжти, погывати, погыкнжти,
 гыкълъ, пароука, погоуелиние,
 погыение, погыелиние, погыкълъ,
 потръкание

грокъ, виз гроба
 погрети, погривати

Човешки организъм

ткъло, ткъасынъ
 пать, патьнъ, патькъ
 оудъ
 глава, главыгъ, връхъ глазы
 лице, чело, око, очыгъ, оухъ, носдри,
 оуста, оустына, челюсть, зъбъ,
 языкъ, гръло, грътанъ, вна,
 власъ, хръвтъкъ, хръвтънъ, ржа,
 рамо, мышца, паши, лакътъ, нога,
 голкъ, ногътъ, стигно, кость, жила,
 ревро, сръдъци
 сръдчыгъ, съсъ, съсъць, пжпъ,
 чръко, чръсла, чръсалыгъ, ятра, лано,
 ятрава, ятровыгъ, заждъ, крвъ,

крѣвникъ, сльза, просльзвити, ланно,
лютыло, скоутъ

Външен вид

враща
плѣшникъ плѣшь овѣшникѣти
жестокъ лициль склѣпропрѣсослоз (2)

Физически възможности и състояния

люшь, лющи, възлющи
отълющаюци, нелющникъ, нелюшь, въз
лющи
сила, силникъ
крѣпость, крѣпкъ, крѣпкъкъ
слакостъ

Здраве и болест

сѣдравие, сѣдравъ
исцѣланти, оуцѣкланти, оуцѣклѣти
волѣзнь, волѣти, поволѣти, волѣли
вѣло сѣдѣвати
нелюга, нелюжиние, нелющъ
волѣзникъ, въз волѣни
окръинти
изва, ѣза, ѣзвити, ѣзвникъ
крѣдъ, крѣдити
ослаивѣти, раслаивти, раслаивѣти, ра-
сыпати

ослѣнѣти, овѣкѣти
прокаженкъ, гнои, изгннти
кѣзоулие, кѣзоуликъ, нѣразоуликъ
нѣсѣльшлѣнне, нѣстовокати
лѣковати сѣ, лѣчѣпа, цѣкава
кѣ цѣлѣы

Хигиена

омиати, измыти, оплакати
критѣа
оучисати, платиние, платно
острижанне, острищи

Физически потребности

Храна и питие

ѣети, изѣети, оуѣсти, поѣсти
ѣзвати, ѣзвати

ѣдъ, ѣдиние
пища, пищникъ
вѣскрѣланти
питати, нашитати, распитати
пити, испити, пивати
оупитие, оупити, напити сѣ
ѣдъ

гладъ, гладникъ
алѣчѣникъ, жѣдати
сытость, смтъ быти, насытити

Видове храни и продукти

квашно, кроуна
хлѣвъ, хлѣвникъ, погрѣвникъ
юха, мѣдъ
мѣсо, звѣропадина, звѣропадинъ
вино, мѣкко
масло, благъ, благога, тоучникъ
касна, соль
добра вода

Прием на храна

ѣгѣриѣ

Приготвяне на храна

архимѣгиръ
варити, кѣзѣвѣрѣти, извѣрѣти
кыпѣти, вѣскыпѣти, искыпѣти
пражити, испражити сѣ
осолити
соурово

Кухненско обзавеждане

пищъ
транѣза
конопъ, сѣсѣдъ, сковрада, чаша

Сън

лѣщи, лѣгати, сѣпати, оусѣпати
почити, поконтити
одръ, ложе, постѣли
вѣзглавие, дѣхѣторъ
отѣдѣшнне

Облекло

одѣти, одѣвати, одѣда
оплѣщи, окоутити, сѣвѣлѣщи
оутворенъ

нагъ, нагота
 опнажати, опнажити, опнажение
 клъна, снита, сник
 връкъ, пана, повити
 риза, ризкъ
 понасъ, прѣпонасати
 покривало, прѣкон
 паригъ, сапегъ
 кагъркница, чръквенница, накинѣъ,
 риза жръча, жръчъска риза, оутварь
 жръча
 клооукъ
 жъдлъ
 хорьги
 благонестъканъ, измъчтанъ
 лъчтанне, измъчтанне ποικιλία, ή
 съшити, съшивати

Украшения

оутвариати, оутворити
 оутварь, оутворинне
 екиньца, гривна, оусиразь, притъкъ
 прѣстнь, оврѣчь
 трихуптъ, прѣкълзна

Дом, жилище

домъ, [в]сѣхралъкъ
 градити, градати, граждение
 възградити, заградити, оградити
 съградити, съградати, съграждение
 създати, сътворити, истисати
 основание

брата, братъкъ, дѣбрь
 стѣна, стѣнъкъ
 кровъ, покровъ, инокръвкъ
 житъница
 свѣща, столъ

дъсѣка, колъ, дъкрѣкъ

Човекът като разумно същество

доухъ, доуховъкъ
 доуша
 дѣшъ иман, иже дѣшъ иманъ
 издоушькъ, без доуша, дѣшъ не иман
 оуль

азъ, ты, онъ, она, агы, вгы, они

Сетива и възприятие

Общи понятия

почоукетко, почоутне, почоукъ, по-
 чоути
 почоутиселъ, без почоутниа, без по-
 чоукетка

Сетивни органи и техните функции

Зрение

кидѣти, кидѣние, нкидѣние
 виднагъ инидиъ
 зърѣти, оузърѣти
 къзърѣти, възоръ
 сълюотрити, позорекати
 слѣпъ, ослѣхти
 свѣтъ, свѣтълъ
 освѣтити, просвѣтити
 сѣнь, сѣнъкъ, освѣнити

ванскати(сѣ), ванстати(сѣ)

ванстанне

въцати сѣ, въцанне

вѣскъ

изявление

тълькъ, тъла

приракъ, прирачъкъ

съракъ, помрачити

посъмрачити сѣ, посъмрачине

свѣтило, свѣща

шаръ, вагърѣкъ, чръквенъ

Слух

слоухъ, слышати, слышанне

послоушанне, послоушати, оуслышати

гласъ, възглашати, съглашати

въпль въшити, възвъшити

стенати, въстенати, постенати

въспаскати, пасижти, въспасати,

паншь

въскричати, кричава

въстрѣпати

клопотати, клопотъ, шоуль

грѣканне, грѣло

слѣхъ, посланне

ръзание

посащъкати

повенздати

рюти, рютине

онѣкѣти, глаоухъ

млъчати, млъчѣши, помаччати,

оумлъчати, оумлъкнѣти

тисѣ, тихо

Обоняние

кони, поухханние, обухханние

благоуханние

Вкус

горькѣ, горьцѣ

сладъкѣ

насладити сѧ, наслаждати сѧ, наслаж-
диние, сласть

сладнѣ

осколина

Осезание

коснѣти, прикоснѣти сѧ, прикасати

тврѣдѣ, мѣкыкѣ, гладъкѣ

Температурни усещания

знои, зноинѣ

огнь, огникѣ, пламы

жѣши възгнѣтити, възгнѣщати

горѣти, горѣщѣ, изгорѣти, разгорѣти

сѧ, раждигати, раждѣши съжѣши

располити сѧ, распалити, запалити, по-
палити, попалнине

оугаснѣти, оугашати, оугасати, оуга-
сенние

дымѣти сѧ, въздымати, раздымати,
дымѣ

въдъхнѣти, въдоунѣти, въздоунѣти

Емоционални действия и
състояния

о₂, оу₂, н₃, ом

гори

оуложнине

виз страсти

гнѣквати, прогнѣквати, съгнѣквати,

разгнѣквати сѧ, гнѣкѣ, виз гнѣкѣ,

гнѣкѣкѣ

въларити сѧ, ярость

копати сѧ, оубоати сѧ, боазнѣ, виз
боазни

страхѣ, пострашати, страшити,
оустрашити

оужасити, оужасати сѧ, оужаснѣти
сѧ, оужасенние, оужасть

тжжити, тжга, сътжжати, сътжжи-
нине, сътжжнѣ

печаль, виз печѣли

пеши сѧ, въспеши сѧ, попеши сѧ,
пекши сѧ

печальнѣ, печально

скръвити, съскръвити

страдати, пострадати

съжалѣти, жѣла, жѣльнѣ

въсѣтковати

плакати сѧ, въсплакати сѧ, плакнине,
плачь, плачьнѣ

възрыдати, възвити сѧ

сѣзва, прослѣзити

съкроушати сѧ

стинати, въстинати, постинати

въздыхати, въздъхнѣти, въздыха-
нине, въздоунѣти, въздоушати

срамити сѧ, срамати сѧ, оуеромѣти
сѧ, срамѣ

стыдѣти сѧ, постыдѣти сѧ, стоудѣ,
стыдѣнине

вистоуднине, вистоудокати

овръдити, овръдѣти сѧ

лютость, люто, лютѣ

веселити сѧ, възвеселити сѧ, веселне
радовати, сѧ порадовати, порадова-
нине, въ порадование

виз оутѣшнине, оутѣшати, оутѣшити,
оутѣшьнѣ

чоудити сѧ, въщоудити сѧ, почоудити
сѧ

изоунити сѧ, изоумленине

любити, възаюевити, любви

жадати

възрѣвѣнопати, върѣвование, върѣ-
ние, върѣнь, върѣниеъ

ненавидѣти, възнавидѣти, ненави-
дѣние, ненавиеть

завидѣти, зависть, завидѣние

зѣлоба

олражение

насладити сѧ, наслаждати сѧ, наслаж-
дение, сласть

огнжсити сѧ, съгнжшати сѧ

гнжшние, огнжшние, съгнжшние

прѣзорие, прѣзорѣние прѣзорикъ

врагъ, обидникъ, ѡбидан

Волеви действия и състояния

волити, изволити, волянь, воля

ѡ сѣвѣ власть

вѣлѣти, повѣлѣти, повѣлѣние

хотѣти, въсхотѣти, захотѣти, хотѣ-
ние

рачити, не сѣлѣти

изпѣрати, извирати

паче изволити

трьпѣти, трьпѣние

Интелектуални действия и
състояния

оумъ, оумьнь, мхдръ

разоумъ, разоумѣти, разоумѣвати,

разоумѣние, иразоумѣние-разоу-

мѣнскъ, съразоумѣнскъ, разоу-

мичьнь

мыслити, помыслити, помышление,
помыслъ

съмыслити, съмыслъ, съмышление,
съмыслень

възыслити, мысль дръжати

примыслити, оумьшлѣти, помыслоу
сътворити

знати, познати, непознавасиъ, нез-
наемъ

вѣдѣти, съвѣдѣти, оувѣдѣти

невѣдѣние, не съвѣдомъ, въз вѣ-
дѣние

съвѣстити, съвѣстьнь

ивити, ивалити

иванъ, иванъ

присѣтити, присѣшати

недооумѣние

расждити, расждение

мыкѣти, възыкѣти сѧ

далкини разгаръ θεωρία

танъ

Памет

паметъ

поинати, помѣкѣти

въспоинати, въспомѣкѣти

закѣти, забвѣние

Възпитание и обучение

казатѣль

наказати, наказание, наказатѣль, на-
казание прияти

съказати, съказовати, съказание

оучити, наоучити, наоучати, ооучати,
оучитѣль

оучение, наоучение, наоуча

наставити, наставляти

показати, показание

оуказати, казнь

повѣдати, проповѣдати, съповѣдати

галгалати, нарицати, вѣлѣти

ооущати

оувѣдѣти, разоумѣти, познати,

прияти

слышати, оузырѣти

накѣкѣти

оувѣдан

Естетически чувства и оценки

краса, красота, оукрасити, оукрашати,
виз краса

лѣкѣ, лѣпота, въ лѣпотѣ

оутваръ, оутворити, оутворение

сѣстакъ, сѣставление, допрѣ сѣс-
тавление

възглашние ἄρμονία

строение есть

неподоба

Музика

пищала, п'ксинивъць, п'ксенъ, п'ксиниць, свиркъць, свиркъавиъ, тръба, въстръжити, състронти, въчинати и състронти, похваланти

Религиозни чувства

благодать, благодарѣть, испагродѣтъкъ, ниймалн блѣдти

блажнѣ

в'кра, в'кровати, в'крж пакти

нив'крованне, ни'крънѣ

надѣжда, надѣжати сѧ, начинанне, начаяти сѧ

оупокати, въз'боупокати, познание, вожие

Личностна характеристика

правѣ

добрѣ, недобрѣ, з'ълѣ

з'ълѣ правѣ, зла вина и правы

добрѣ правѣ

лють, лють срьдцѣмъ, лютити сѧ, лютость

жестокѣ

стругъктигѣ, стругътъгѣ, стругъкътъ

грѣбость

дръзати, дръзокати, дръзнити, дръзновинъгѣ, дръзновинне

нирѣкжнне, нирѣкци

лѣкноть

лъститѣ, лъсть

з'ълость, з'ълость дръжати, з'ълость

паматовати, з'ълость поманхти, помѣкнѣти з'ълъ, дръжанне з'ълъви

грѣдити сѧ, грѣдѣ

влянчати сѧ, възвлянчати сѧ, влянчанне, вълан сѧ

хваланти, вълан въз'пагродати, вланкъ оуполюгѣ

сълѣкрити, сълѣкрѣкти, сълѣкрѣснне, сълѣкрѣнѣ

Дейност

д'кло, д'клансѣнѣ, д'кланне, ни д'кланти

с'д'кланти, с'д'кловати, с'д'кланне, с'д'клованне

с'вършати, с'вършннти

тиорити, с'ътворити, с'ътварати, с'ътворѣнне

с'ьконъчати, с'ьконъчавати, с'ьконъчанне

оуготовати, оуготовити, оуготованне, готовѣ, оуготованѣ

искати, възыскати, поискати

оврѣкти, оврѣкати

троудѣ, троудѣно, троуджати

оуспѣхѣ, оуспѣнне, оуспѣшнѣ

оуспѣкти, оуспѣкѣ прияти/приимати, неспѣхѣ

помагати, помощннѣ

възвранѣкти, възвраннне, възвранѣнѣ, полъза

соуи, соуѣ

Човек и обществоЧовешки общности

лгы, народѣ, люднне, лъножество, пакла

с'ьборѣ, с'ьнмѣ

Семейни и родствени отношения

малъжнѣство, с'ѣмнн

с'ьпрѣгѣ, ни'кѣста, ни'кѣстѣкѣ

отѣць, отѣчь

мати, матернѣ, мащѣ

чѣдо, вѣс чѣдѣ быти

дѣкти, сынѣ, д'щри

прѣѣкнѣць

братѣ, братннѣ, сестра

въдовица, сирота

прѣнеоукѣ

жжика, жжнчѣство, свон

плѣмѣ, плѣмннѣ

иноплѣмнѣнѣ, иноплѣмннѣнѣ, тоуждѣ

Комуникация

слово, словеснѣнѣ, слово нагын, несло-вѣснѣнѣ

наѣл, нарекъ, нарѣчнне

глаголъ, глаголати, възглаголати,
съглаголати

отъглаголати, оглаголати, протиеж-
глаголати, глаголати протиеж/ съ-
протично/ съпротичь

доглаголати, зъглаголати, прѣдъ-
глаголати

Ø-, из-, на-, по-, при-, про-, оу-
-риши, нарицати

прорицати, проречиние, пророчество
призывать, прозывать

Ø-, по-, про-, при-, съ- зъвати

знамение, знаменати

назѣкнати, назѣкнати

въпросити, въпрашати, съвъпрашати
въпрашание, въпросъ

отъвѣщати, отъвѣщавати, отъвѣтъ,
отъвѣщание

отъвѣтъ творити

съвѣстити, съвѣстковати

съвѣщавати, съвѣщавати, съвѣщание
възвѣщавати, докѣщавати

развѣтъ

повѣдѣти, повѣсть

проповѣдати, проповѣдание

съповѣдати

прилагати

съказати, съказовати, оуказати

изклати, изкити

слово прѣносити/ прѣкарѣнѣти

писати, въписати, написати, съписати
писма, писание, къписание, напи-
сание

кънига, кънижѣнь, събитымъ къ-
нигы, събитѣкъ

некъписанъ, не къписанелъ

низглаголати, низдреченъ, въз на-
речениа

Отношения в обществото

Морални отношения

Морални категории и състояния

доброта, добро

зълова, зъловь, зълъ пакъ, зъло

добръ, оуни, добли, добли,

чъстьнь и долак

зълъ, лжбавъ

благость, благота, благъ, нблагъ

благо съдѣловати/ сътворити, бла-
годѣтель

съгрѣшати, съгрѣшити

грѣхъ, съгрѣшние

грѣшьнь, грѣшьникъ, грѣшничъ

безаконие, безаконие, безаконие,
безаконное

безаконѣнь subst. безаконѣникъ, не-
законѣница

безаконѣковати, (съ)творити безако-
ние

правда, неправда

правдѣнь неправдѣнь, неправдѣнь,
неправдѣнь, вс правда, въ пра-
вдѣ

неправдовати, обидѣти, прѣкоидѣти

чъсть, ничъсть, нечъстие, нечъстие
ничъстие, нечъстѣнь, нечъстѣнь

ничъствовати, въ нечъстни быти, не-
чъствовати, не чъстни быти

недостатѣкъ, нечистота

оуычѣ, оуычѣ несть, оуычѣти съ,
законъ, законъ несть

съблзанынь

Обвързване

овѣщати, овѣтъ творити, овѣщание,
клати съ, заклати, клати

Вина — невинност

вина, винникъ, въз вина, неповинъ

Междудличностни отношения

близьнин, подругъ

врагъ, вражда

люкити, възлюбити

низвидѣти, възнизвидѣти, неакни-
дѣние, низвидѣти

закидѣти, закнеть, незакидѣние

зълова

оиражнине
 прѣкърѣкти, прѣкзорине, прѣкзорь, прѣ-
 зьрѣкнине
 прѣкопиздати, обрѣгати, обрѣгочвати
 порѣгати, порѣгани, нарѣганине
 посаркати сѧ, въ посланичине
 заоушати
 обанчати, обличити, обличиние, гла-
 голати на
 глаголати до, доглаголати, догла-
 головати
 довѣщавати
 оукорити, подѣкати оукоризны, оуко-
 ризна, оукоренние
 хвалити, похвалити, хвала
 хоулити, похоулити, хоула
 пьрѣкти, прѣкьрѣкти, съльрѣкти сѧ
 без извѣкта, бес пьра
 просити, непросити, прошиние
 молити сѧ, помолити
 помози, помагати, помощь нарѣти
 помощь, поможиние, помощьникъ
 насанити, насание творити, иждити
 мьстити, отоумьстити, отъмьстити
 мьсть, мьшиние, отъмьсть, отоу-
 мьсть
 отъмьщиние, отоумьстие
Отношения на собственост
 приѣти, приимати, нарѣти, власти
 оладовати
 мои твои свои, нашъ, вашъ, о свои
 тоужда
 притажавати, притажати
 приобрѣсти, възжитие
 привьтъкъ
 наследити
 причастиние, причастити, прѣкати
 причастьникъ, причастьникъ
 на сѧ въздѣти
 нанькъ, нанько
 ниць, оубогъ, оубожие
 богатство, обогатити сѧ

богатъ, богатина
 тать, окрасти, оукрасти, перокати
 разгонникъ, разгонничъ, разграпити
 въсхьтати, въсхьтити, въсхьщати
 въсхьтанние, въсхьщиние, разграв-
 ление

Трудова дейност

Общи повятя

хъдожнине, хъдожество, хъдожинъ
 хьтрость

Занятия и професии

архимагиръ
 крѣмитель, крѣльникъ
 вельникъ, коракьникъ
 коравь, слѣмь, весло
 плакати
 врачъ, врачьвьскъ, врачьвьски
 врачивати, врачька, врачьвькъ
 оучитель, оучити
 златаръ
 рыбаръ
 дѣлатель, дѣлати, въздѣлати
 жатва, пожати
 хѣквы сътворити, ници хѣкь
 пастырь, пастырьскъ, пасти,
 васти

Инструменти

брады,
 аркхъ крѣчнинъ, сьсепъ
 жда, мрѣжа, мрѣжинъ, простирало
 ψυυός
 прѣвѣсна

Търговия

продати, продаити
 коушити, коуповати, коуиць творити
 коупна, коупникъ, коупьць
 цѣта, сикѣ
 трѣжици

Стоки

конѣница, каднло, тѣльшинъ, масло,
 стакти, палсамъ, точинца, вино,
 багърѣница, извъчтаньнама, синьта

Социална организация на обществотоНаселени места

жити, живни

(сѡ) въселити, въселение, невъселенъ

населити, раселити, оуселити, прѣселити, прѣселение

окитати, окитание

окитѣць, прѣселѣникъ, прѣселѣниъ, раселѣниъ, оусѣдѣць

пришдѣ, пришѣльць, приходѣ

странникъ, тоузѣмиць

поморѣникъ, остроуманинъ, остроуминъ

въсь, село, станъ

градъ, градѣнь,

старѣи градъ

закрало, стѣна стѣниъ

сынъ, стѣниъ

стѣгна, трѣжници

пѣть пѣтъиъ, распѣтиѣ

пѣтъникъ, походѣи

храмъ

дворъ, дворѣнь, приградъ

прѣдъвратниѣ, прѣдъдворниѣ, глѣгъ

вѣдѣнѣици

Народносно деление

асурин, асуринскъ

васулонѣнинъ, васулонскъ, васулонѣникъ

гүпѣти, гүпѣтскъ

ѣинскъ, гүпѣтскъ

ефрѣити

жидовинъ, жидовѣи жидовскъ, жидовскы

идоуми, идоуминскъ

изранити, изранѣскъ, изранѣгъ

икѣри, икѣрѣи

македонѣи, анди, андскъ

моавити, моавитѣскъ

моуринъ, моурѣскъ

перси, перскъ

халдѣи, халдѣинскъ

ханѣи, ханѣинскъ

Държава и управление

власти, обладѣати, власть, властѣльскы, владѣчество, владыи

кѣнѣгъ, кѣнѣжскъ

храбри и добли]ἀριστεῖς

цѣсаръ, вѣсѣхъ цѣрь] παμβασιλεύς

цѣсаръ, адѣ, цѣсарѣскъ

цѣсарѣствниѣ, цѣсарѣство, цѣсарѣстковати

цѣрь поставити, поставити, поставѣкти

прѣстолъ, столъ

кагѣрѣница, чрѣвѣница

живѣль, вѣниць сановѣнь

старъ, старѣць

старѣишина, старѣишинскъ, старѣишинство

санъ, чинъ, аисъ, сѣставѣ

чинити, вѣчинити, оучинити

достонѣнь, достонѣк

повинѣникъ повинѣнь, неповинѣнь

повинѣти, повинѣнниѣ

покорити сѡ, покарати сѡ, покорѣнниѣ

непокарѣан сѡ, непокорѣи сѡ, непокорѣнниѣ

послоушати

данъ, данѣникъ

заповѣдати, повѣлѣкти

прѣтѣти, запрѣтити, прѣциниѣ, запрѣциниѣ

равъ, раѣа, раѣота, раѣотати, раѣотити

слоуѣга, слоуѣгати, слоуѣжити, послоужити, слоуѣжѣа

изѣвѣити, скоѣодити, прѣстити

сѣвѣцѣвати, сѣвѣцивати

сѣвѣтъ, сѣвѣтъиъ, сѣвѣтъниъ

сѣлъ

Законодательство

обычѣи, обычѣи ѣсть, обычѣити сѡ, законъ, законѣнь, заповѣдѣ, повѣлѣнниѣ

строение, оустрои
 законъ заповѣдати, законъ закъ-
 щати] воишетеѣо
 безаконьнъ, безаконьникъ, беза-
 коньница
 безаконно, безаконьнѣ безакона
 прѣстѣпати, прѣстѣпннн, прѣстѣп-
 лннне, прѣстѣпнннн
 оуконоць оунивати, оувити, поразннн,
 оускннннн, погосоувити
 тать, окрасти, оукрасти, коровати
 влждъ, влждьство, влжднннне, нн-
 чнстота
 влждъ пѣтънъ, ннчнстое дѣло, влж-
 дннъ, хотъ
 отан съкѣщати, съкѣтъ таннъ
 сжднн сждъ, сждннъ, сждннн отъ-
 сждннн
 глаголатн до, доглаголатн, доглаго-
 локатн, доглаголаннне
 докѣщавати, хоуаннн докѣщавал
 съказатель, глаи до
 послосоушавати, послосоушати
 мьзда, мьздаж вѣзлатн
 понаннн ослжднннне
 отъсклжднннне, отъскѣщати отъсклж-
 днннне
 казннннн, казнъ, казнннъ, наказннннне
 заткорннн, заткоръ, заткорнннне,
 жза, тѣмьннннн, мжчннннн въ тѣмь-
 нннннннннн
 мжчнннн оумжчнннн, мжчннннн
 мжка, мжчнннне, троудъ
 клада
 камнннннннннн разннннн, камнннннннннн за-
 вѣланнн
 анлокатн, помнлокатн, анлостнннъ,
 анлостъ
Война и мир
 мнръ, мнрънъ
 конна, конскатн, консканннне
 вранъ, враннннн

ратъ, ратнннннъ, ратннъ
 врагъ, вражннн, враждѣ
 вѣстаннне, млатежъ
 влоддан, стражъ, стражннъ, стражннн
 конннъ, коннннннннн, оиннннннн
 кон, конска
 воювода, пѣкъ
 колеснннннннннннннн, колеснннннн, коло,
 стошало
 коннннннн, коннннннн, прнсаднннннн
 коравннннннн
 нападати, находъ, нашѣстнннне
 прѣскѣдѣтн
 застѣпатн, на ратн помощн
 нзннннннн, нзннннн, оузнннннн, оузнннн
 нскѣщн, оускѣщнннн
 потрѣкннннн, потрѣклатн, потрѣкланннне
 щадѣтн, пощадѣтн
 покытъ
 одлѣтн, одолѣтн, съдолѣтн, нннн-
 лнннннн
 покоскватн, покоскванннне
 плкнннннннннннннн, плкнннннннннннннн
 плкнннннннннннннн, плкнннннннннннннн
 плкнннннннннннннн, плкнннннннннннннн
 плкнннннннннннннн, плкнннннннннннннн
 въ плкнннннннннннннн
 вѣрѣкн
Оръжнне
 оржжннне, оржжнннъ
 ерѣннн, шѣкатъ
 щнѣтъ, защнщннннне
 лѣца, копнне
 капъ, саблѣ
 мечъ, мѣчнннъ, наострнннн, овождѣ
 нащнщнннн
 тоудъ, рожаннннн
 стрѣла, стрѣланннн
 праць, працьннъ
 стрѣла працьнннннн
Укрепленннн
 прѣкронъ, оокрннн
 ограднннннне, острогъ

рѣкъница

зарало, стѣна, стѣнникъ

сынъ, стѣнъ

Вира и религиявѣра, вѣровати, вѣкованне, вѣко-
жъствоадонан, когъ, кожъство, кожнн, ко-
жъскъпромышленне, прѣдѣстроене, стро-
ене, оустроене, строи, стронгъ

милость, милование, поамлование

поуцати, попоуцати, попоустити, по-
поуцине процине, поуцине

господъ, господня

христ(ос)ъ, христовъ

иночадъ

вѣплѣтити сѧ, вѣплѣцине

распѣти

вѣскрѣсине, вѣскрѣсити

вѣзнесеине

христианинъ

евангелие, евангелискъ

завѣтъ

апостолъ, апостольскъ

цркъы, цркъѣвнъ, чиркы, вѣзвѣ-
дине 32:3/296621

старѣшина жръчскъ, инекоупъ

крѣтити сѧ, крѣцине, понолѣине

покаати сѧ, покаяние, раскаяние,
покаяникъ

доухъ, доуховнъ

доуша, доушнъ

всѣ чѣлстѣ, всѣ чѣла

всѣларѣтънъ, всѣларѣти

ангелъ, ангелскъ, архангелскъ

хиронилъ, хиронилъ, хиронилскъ

ран, адъ, мѣчине вѣчное

вѣскъ, вѣсованне, вѣскъство, вѣш-
ине, вѣзвѣсити сѧ

днѣволъ, днѣволъ

коулиръ, коулиръскъ, идольскъ,

коулиръница, коулиръство

слоужба коулиръска

жръцъ, жръчество

святъ, освѣтити, освѣцати, освѣце-
ние

оцѣштати, оцѣштине

чистъ, очистити, нпорочень

ничистота ничистъ

осквернити, осквернати, оскверна-
вати, осквернавити, осквернавати,
оукалатиоскверненне осквернавание, сквер-
навъ

кадильница

тѣка, тѣвнъ

калати тѣкы, тѣкы положити] ѠѠѠ
заклати, закалати, заколати, ко-
лати

тѣвникъ тѣвнѣ

вѣхвоанне, вѣхвовати, вѣхвова-
ние нагѣти

вражити, вражине, повражити

гаданне, гатанне

вѣзванне, вѣзвати

вѣзношине, приносъ

прорци, прорчение, прорцати, про-
рцанне

пророчество, пророчествовати

пророкъ, пророчица, пророчъ, про-
рочскълѣжипророкъ, лѣживъ пророкъ, лѣжъ
пророкъ, лѣжика пророчица

помазати, помазанне

благословити, благословение

слоужити

кланати сѧ, покланати сѧ, поклонити
сѧ, поклананиеоврѣзати, новрѣзавн, новрѣзанъ,
новрѣзаннъ

нѣстрижине

алинъ

Абстрактни отношения Екзистенциални понятия

кати, какати, вытис
 прѣкати, прѣкатиати, проводити
 нахѣдити
 жити
 виръ, истѣство, кичъныи законъ
 кичъныи, кичѣтвыиъ
 наркниие
 образъ, образомъ
 овалчиние, сѣлчиние
 лакаениие
 своиъ, сокъство осова, осовни
 сѣбыти сѣ, сѣкытис
 сѣлоучати сѣ, сѣлоучити сѣ, сѣлоу-
 чыиъ
 обычьиъ, чоудо, дивалииие, дивъ,
 дивьиъ
 сѣставъ сѣстаканьиъ, просто
 истъ, истина, истиньиъ
 въ истинк, по истинк, прагъ, прагъ,
 явк
 лѣжа, лѣживъ, лѣжьиъ, нѣлѣжъ
 не, ни, без, без-
 никътъже, никакже ничтъом
 никънже никакъже
 ниендиъже
Пространство и пространствени
отношения
 лѣкто
 прѣдѣля, коньць, страна, часть
 кржгъ
 дрѣжати, одрѣжати, одрѣжанне
 наплънити, наплънити, исплънити
 тѣщи
 ставити, поставити, поставлѣти
 стати, стоимати, бити
 простъ
 поларати, положити, лежи, лежати, лѣ-
 гати
 сѣкти, сѣдѣти

овѣсити, повѣсити
 гдѣ, зди, овѣди
 тамо, таможе
 тоу, тоуже, тоужди
 всѣди, всѣжди
 въ + L, до, за, междоу, на, надъ, о,
 оу, ниць
 протнеж, прѣкло, подъ + I, при, по +
 D, L
 инамо, онамо, насамо, тамо, въсѣмо,
 таможе, онамо
 отънѣдѣжи, отъсѣдѣ, отъсѣдѣк, отъ-
 тѣдоу
 юдинѣдѣк, на кѣл лобо странъ
 къ + A, къ + D, подъ + A
 чрѣкъ, сккозѣ, прѣкло
 отъ, изъ, съ + G
 близъ, близкии
 далче, дальнии, по дали
 приближати сѣ, приближити сѣ
 оудалати сѣ, оудалчити сѣ, оудалити
 сѣлиждѣнъ, сѣлиждѣникъ
 протѣжити, протѣжениие
 продѣжити
 простирати, простирти, простиртиие
 окръеть, окръетьиъ
 жтъ, жтънѣдѣк, изъатри, жтънѣ
 вѣнъ, вѣнѣ, извѣнѣ, вѣнѣшнѣ
 денъ, лѣккъ
 врѣхоу, сѣврѣхъ
 долеу, доль, долѣк, долѣшнѣ
 нижнѣ
 горѣк, горѣнѣ
 прѣдѣ, прѣдѣнии
 послѣди, по, послѣдѣнии
 зади
 сѣдѣ, (въ) сѣдѣк
Време и времени отношения
 врѣмѣ, врѣмениие
 часто, часть
 дѣвшѣди, тришѣди, лѣногашѣды
 пакы, иногда

вѣкъ, вѣчыя, въ вѣкъ
 въсегда, присно
 вѣс прѣстанїа
 годъ, часъ
 единож, другожци
 югда, вѣнегда, тѣгда
 аenie, запать, гдѣ и
 кѣнезаапъ, незаапъ
 скоро, въ скорѣ
 отъислѣ, отъселѣ
 доколѣ, дослѣ, донѣдеже, даже, до
 въ братцѣ, на кратцѣ
 заря, заоутра
 днь, вечеръ, ноць
 лѣсаць, начало лицѣ
 лѣто, лѣтъя
 жинь, жити, животъ
 младеиство, дѣтство
 юностине, юность
 праздникъ
 зачало, начатъкъ
 начинати, начати, вѣчати
 коньць, коньчанне, съконьчанне
 са коньчати, исконьчати, съконьчати
 прѣвъ, испрѣка, прѣвою, прѣди,
 прѣжде
 послѣднии, послѣди, послѣжде
 сетвъ
 потомъ (же), посемъ (же)
 въ погѣ
 съ днѣ дншнин
 нлѣк, нлѣкъшнъ
 лнхти, лнхши, лнжло
 быти, сжци
 вывати, выважци
 грати, граджци
 скоро, въ скорѣ, скорѣ
 лѣсаць въ въ десаты лицѣ
 индиктъ
 овиленикъ
 седмрица, сжбота

Изменение

лѣкнати, излѣкнати
 прѣлѣкнати, прѣлѣкнати
 прѣлѣкнине, испрѣлѣкнине
 прѣложнине, прѣставлнине
 поноклнине

ДвижениеОбщи понятия

са днзати, поднзати
 поденжнине, поднжнати
 въздвнжнати, възднзати
 прѣстати, прѣстаннине
 ставнати, оуставнати
 въз подвижннине
 грати
 Ø-, при-, прѣ- стѣпати
 Ø-, на-, о-, по- стѣпнати
 отъстѣпаннине
 вѣжати, оувѣжати, провѣжнати, вѣ-
 жаннине
 стати, вѣстати, вѣстави
 оуставнати, вѣставнати, вѣставлнати
 Ø-, въз-, из-, ов-, на-, отъ-, про-,
 прѣ-, сън- оу- ити
 въ-, при-, съ-, прѣ- шѣстнине
 исхждати
 Ø-, въ-, вѣс-, ис-, лнано-, на-, овъ-,
 по-, при-, про-, съ- ходити
 въ-, вѣс-, за-, ис-, на- ходъ
 въ-, съ- ланнати
 въ-, из-, съ- лѣсти
 вѣлазъ
 Ø-, въ-, при- надати
 Ø-, въ-, ис-, отъ- настн
 съпадннине
 въ-, въз-, из-, отъ-, при-, про-, прѣ-,
 съ- вѣсти
 въ-, въз-, на-, при-, про-, съ- водити
 съкождати
 Ø-, въ-, въз-, до-, из-, при- нести
 възнеснине
 Ø-, въ-, въз-, из-, при-, про-, прѣ-
 носнати

кѣзношнине
плакати
тици, потици, течение
приближати сѧ, приближити сѧ, при-
скѣти
оудалити сѧ, оудалечити сѧ, оудалити
постигнѣти
вѣслѣдити, вѣслѣдонати, вѣслѣждати
вѣзати, полати
отѣскочити
играти, вѣзыграти
налеци
вѣзлагати
вѣ-, вѣѣ-, на-, ов-, прѣ-, сѣ-, ложити
врътѣти сѧ, врътѣнине
попѣвнѣти сѧ
вѣнати сѧ

Количество

число, все числа, четн, почистн, на-
читати
коликъ, толникъ, толнко вѣликъ
толнко, толн, толъмажн
едникъ, ин едникъ
дѣва, дѣвон, она, ошон
соурусѣ
три, трон, трѣ
трыгоуѣ
четыри, четворъ
пѣть
шестъ
седнѣ, седмиръ, сѣ
седирити, седмирница
дѣсѣтъ
дѣсѣтъ, дѣсѣтина
дѣва на дѣсѣти / ѣт
дѣ
пѣтънадѣсѣти
дѣва дѣсѣти
ѣ и ѣ,
тридѣсѣтъ / дѣ
четыридѣсѣти / мѣ
пѣтъдѣсѣтъ / иѣ

ѣ / ѣ

дѣнѣ дѣсѣтъ
ѣ
ѣ и ѣ / ѣ и ѣ
три ста
полъ, прѣположити
четырьтъ, четврѣтаѧ (часть)
шестѧ часть
тыслѣци тыла,
вѣсъ, вѣсѣ, вѣсе
цѣлѣ
окаци
часть
окроуѣхъ
мѣлѣ, мѣло, мѣнн
лѣгногъ, лѣгножѣство
лѣгного, паче, вѣвѣли
вѣликъ
равнѣкъ, по числу, тѣчѣно
пѣлѣкъ
недостатѣкъ, недостатѣчнѣкъ
оставѣшь, остатѣкъ, прочнн
лѣхнѣти, лѣхночиннѣ, лѣхъ, лѣвѣхѧ
лѣвѣтъчнѣкъ
лѣвѣднѣца
лѣвѣланѣ, гѣбинѣ
донѣлѣкти
чрѣкъ, сѣвѣши
раздѣлѣити, раздѣлѣити
оуѣлѣчнѣти, вѣлнн, вѣлшн, вѣлѣ
оуѣмѣлати, оуѣмѣсннѣ
оуѣлѣножити, разлѣножѣти
вѣзрастити, вѣзрастѣти, вѣзрастн,
вѣзрастннѣ
раширити
прѣлѣлѣжити, прѣлѣлѣжиннѣ
прѣлѣлѣжити, соуруснѣти, седирити
сѣкратити
оскѣлѣкннѣ, оскѣлѣкти
вѣлчнѣ
шврокъ
высокъ, вѣшѣнѣ

